

Rektor Úr! Professzor Asszonyok és Urak!

Tisztelt Kollégák! Kedves Vendégeink!

Kedves Elsőéves Hallgatók!

Hölgyeim és Uraim!

Tisztelettel köszöntöm Önöket az ELTE Állam-és Jogtudományi Kara 354. tanévének megnyitóján!

Az egyetem: intézményesült szabadság. Az egyetem létezésének alapja a tudomány és az oktatás szabadsága, mely elsősorban a tudomány művelőinek nyújt egyéni szabadságot a tudományos igazságok keresésében, megfogalmazásában és továbbadásában. A tudomány és az oktatás szabadsága azonban az egyéni szabadságon túl szükségessé teszi azt is, hogy legyenek a tudomány művelésére szolgáló, autonóm intézmények is. Ezek az autonóm intézmények az egyetemek, ezek közül is Magyarországon a legrégebbi, folyamatosan működő, tehát az első, az Eötvös Loránd Tudományegyetem.

A tudomány és az oktatás szabadsága, valamint az egyetemi autonómia kéz a kézben jár. 2019-ben egyetemünk névadójának, Eötvös Lorándnak emlékévét üljük, halálának századik évfordulóján. Ezért engedjék meg, hogy felidézzem rektori székfoglaló beszédének egy részletét. Eötvös Loránd 1891-től töltötte be a rektori tisztséget egyetemünkön – melyet akkor Budapesti Tudományegyetemnek neveztek – és székfoglalóját a következőkkel kezdte:

„A tudomány hatalmát elismeri ma minden művelt ember; igazságait törvényekül, tanácsait parancsként fogadja az egyes úgy, mint maga az állam. Nem volt ez mindig így. Csak századokon át folytatott kitartó munka árán, majd támogatva az állam és az egyház hatalmától, majd küzdve e hatalmak ellen, vált ez a nézet az emberiség általános meggyőződésévé. Aki elmondaná, hogyan történt ez, az az egyetemek történetét mondaná el [...], s a tudomány, ha nem is kizárólag az egyetemek gondozásával nőtt fel és erősödött, bizonyára révökön terjedt el az egész világon.”

Természetesen tudjuk, hogy nincsen korlátlan szabadság és szabadságjog. Az egyetemek feladata nem csak a tudomány művelése, hanem ezzel szoros összefüggésben a magas szintű, gyakorlatban hasznos tudás átadása is. Ezért különösen az oktatás területén az államnak jelentős mozgástere van az intézményrendszer alakításában, finanszírozásában, a szükséges képzések volumenének meghatározásában és a gyakorlatban szükséges tudástartalmak kereteinek előírásában. Amíg tehát a tudományos és oktatási tartalmak és módszerek meghatározása a

tudományos közösség feladata, a tudomány művelésének és az oktatásnak külső kereteit az állam határozhatja meg. És természetesen az oktatás terén az egyetem is ésszerűen önkorlátozza a szabadságát, amennyiben a társadalom, a munkaadók – ha tetszik – a piac igényei szerint alakítja ki a képzés végső formáját.

Kedves Elsőéves Hallgatók!

Amikor nemsokára kézfogással egyetemi polgárrá fogadom Önöket, a szabadság birodalmának polgáraivá válnak. Nem csak abban az értelemben, hogy részeseivé válhatnak a tudomány szabad művelésének, hanem abban az értelemben is, hogy életüknek minden bizonnyal legszabadabb éveit kezdik meg, a kiskorúság béklyóit már levetve, de a munkából élő, családos ember felelősségét még magukon nem viselve. Persze Önök is igen hamar meg fogják tanulni, szabadság nem létezik korlátok nélkül. Nem csak az alkotmányjog absztrakt terminusain keresztül szerzik majd meg ezt a tudást, hanem a gyakorlatban is akkor, amikor *A római jog története és intézményei* című tankönyv fölé görnyednek az álmodástól égő szemekkel, és nem értik, hol is a szabadság ebben az egyetemi létben. Mégis, ha teljesítik a kötelezőt, hatalmas szabadságuk marad az Önöknek tetsző diszciplínák és foglalatosságok megválasztásában.

E szabadság gyakorlásához az ELTE Állam- és Jogtudományi Kara számtalan lehetőséget biztosít. A kötelező tárgyak mellett tanulmányaik során szemeszterenként 40 alternatív és 180 fakultatív tárgy közül választhatnak. A különféle szaktárgyaknak ez a gazdagsága azért lehetséges, mert oktatóink a legváltozatosabb területeken tartoznak szakmájuk élvezőjéhez, gyakran nem csak az elméletben hanem a gyakorlatban is.

Aki a külföldi, európai vagy nemzetközi jogrendek művelésében idegen nyelven szeretne elmélyülni, 40 angol nyelvű, 8 német nyelvű, 4 francia nyelvű és négy olasz nyelvű kurzus közül választhat, vagy bekapcsolódhat a göttingeni egyetemmel közös német nyelvű, vagy a Paris II egyetemmel közös francia nyelvű részképzésbe. Aki pedig erre ambíciót érez, kompetitív környezetben is kipróbálhatja a tudását és a képességeit, a legjobb felkészítő tanárok segítségével. Ennek elsődleges terepe az Országos Tudományos Diákköri Konferenciák, ahol a múlt tapasztalatai rendre igazolták, az ELTE ÁJK-n a hallgatói kiválóság és a felkészítés minősége is kiemelkedő. Az elmúlt három OTDK-n 2015-ben 11, 2017-ben 12, 2019-ben pedig 13 első helyet szereztek hallgatóink, rendre több helyezést elérve, mind a második és harmadik legjobb kar helyezéseinek száma összesen.

A leginkább kompetitív hallgatóink emellett a perbeszéd versenyek egészen széles palettájáról választhatnak. Büszkék vagyunk rá, hogy az ELTE ÁJK csapata 2019-ben több, mint 600

egyetemet megelőzve megnyerte a világon a legrangosabb perbeszéd versenyt, a Philipp C. International Law Moot Court Competitiont, és annak európai megfelelőjét, a Telders International Law Moot Court Competitiont is. Ilyen kettős győzelemre a perbeszéd versenyek történetében még nem volt példa, és a Jessup versenyt is előttünk csak két európai csapatnak sikerült megnyernie az elmúlt több, mint hatvan évben. Emellett – a teljeség igénye nélkül – rendre kiválóan szerepelnek hallgatóink a Monroe E. Price nemzetközi média jogi versenyen, és az International Chamber of Commerce kereskedelmi mediációs versenyén, nem beszélve a magyar nyelvű perbeszéd versenyeken játszott domináns szerepünkről. Mérhetetlenül gazdag és bátran mondhatjuk a világ élvonalához tartozó hagyomány folytatói lehetnek Önök is, kedves elsőévesek. És ha azt kérdezik maguktól, vajon képesek-e hasonló már-már csillagászati magasságok elérésére, fontolják meg, a közelmúlt nyertesei nem sokkal korábban ugyanígy itt álltak az Aula Magnában kezükön a fehér kesztyűvel, és nem sejtették, mennyire jók is tudnak lenni, ha értő felkészítés mellett mozgósítják minden energiájukat.

De ha nem is választják a versenyek sokat követelő világát, amikor majd kész jogászként egy-egy bonyolult jogi problémát kell megoldaniuk, nem csak az itt megszerzett lexikális tudásra, hanem a lexikális tudással együtt járó és a gyakorlati oktatásban begyakorolt gondolatmenetekre fognak támaszkodni, sokszor nem is tudatosítva, hogy korábbi mintákat alkalmaznak vagy variálnak.

Kedves Kollégák! Kedves Vendégeink!

A szabadság és a lehetőségek házában vagyunk tehát. A szabadság és a lehetőségek azonban mit sem érnek felelősség nélkül. E felelősség elsősorban egyéni, és abban áll, hogy mindenkinek meg kell találnia azt az utat, ami a képességeinek és az érdeklődésének megfelel, és ami őt az adott körülmények között a legjobbá teszi. Jogászként azonban felelősséget viselünk a társadalom egészéért is. A nagyvilágról szóló híreket olvasva, nézve, azokról elmélkedve gyakran könnyű elborzadni, ahogyan – Vörösmarty Mihály Előszavának sorait idézve – az Isten is elborzadt:

*„Ki megteremtén a világot, embert,
E félig istent, félig állatot,
Elborzadt a zordon mű felett
És bánatában ősz lett és öreg.”*

Valóban, nehéz nem észrevenni az emberben rejlő képességek nagyon is széles skáláját. Úgy vélem, a jogász felelőssége abban áll, hogy olyan rendet teremtsen, melyben a felfelé húzó erők győzedelmeskednek. Akár bíró, akár ügyvéd, akár ügyész, akár jogalkotó, akár jogalkalmazó szerepben tevékenykedünk, felelősségünk közös: az életnek abban a körében érdekeket megfogalmazni, érvényesíteni és kiegyenlíteni úgy, hogy a civilizált, békés együttélés fennmaradjon. Nem csak a nagy egész számít: a jogász felelőssége a saját működési körében megakadályozni, hogy a társadalom bonyolult szövete felszakadjon, és biztosítani, hogy a szabadság, a rend és a kölcsönös tisztelet uralkodjon. Oktató társaimmal azon dolgozunk, hogy e feladat teljesítéséhez szükséges tudást és képességeket átadjuk. Ennek a jegyében nyitom meg az ELTE Állam és Jogtudományi Karának 354. tanévét.

Köszönöm, hogy meghallgattak!